

"Štajerc" izhaja vsaki petek, dатiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krone, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 krov, za Ameriko pa 6 krov; za drugo inozemstvo se računi naročino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v.

Uredništvo in upravništvo se nahajata v Ptiju, gledališko poslopje štev. 3.



Slava Ti, ki si nas kmete ljubil!

Kmečki stan, srečen stan!

Stajerc

Štev. 31.

V Ptiju v nedeljo dne 2. avgusta 1908.

IX. letnik.

Zaupniki in somišljeniki.

V zmislu strankinih določ sklicujemo tem potom

II. strankarski zbor

"Napredne zveze ("Štajerčeve" stranke")
ki se bo vršil

v nedeljo, dne 23. avgusta 1908 popoludne v prostorih "Vereinshausa"
v Ptiju.

Dnevni red se že naznani. Vabila bodojo pravočasno razposlana. Pristop bodojo imeli le povabljeni. Ako bi se kateremu našim zaupnikom in somišljenikom vabilo ne dostavilo ali pa ako bi kdo želel se shoda udeležiti, naj nam to naznani.

Obenem s tem strankarskim zborom se vrši isti dan in v istem lokalnu

II. letni zbor „Štajerčevega“ tiskovnega društva,

na katerega so vabljeni vsi člani.

Na veselo svodenje!

V Ptiju, 1. avgusta 1908.

Z naprednim pozdravom!

Strankino vodstvo in odbor "Tisk. družta".

Kaj z živino v času pomanjkanja krme?

Velikanska udeležba na zadnjih živinskih sejmih nam je dokaz, kako težke posledice je napravilo vladajoče pomanjanje krme. Veliko število kmetov je bilo pripravljenih, prodati svojo živino pod vsako ceno.

Ako pomislimo, kako velike izgube se ima vsled teh nizkih cen, koliko žrtev zahteva nabava nove živine, kako se oškoduje s tako prodajo gospodarstvo z gnojem, pride domač do zaključka, da se mora z vsemi sredstvi skrbeti, da se dobri nadomestilo za navadno krmo in da se s tako nadomestno krmo preživi živino. Nekaj dežja v zadnjih dneh nam je dalo vendar še nekaj upanja.

V prvi vrsti moramo čimbolje izrabiti množine slame, ki jih še imamo. Ne samo s poletno, tudi z zimsko slamo se mora zdaj krmiti in sicer v obliki rezance, ker je to najcenejši način krmiljenja. Ker je pa slama sama v razmerju z mrvo pravzaprav na redilnih snoveh, še moramo pomagati s tem, da pridamo primerna krepko-krmilna sredstva. Taka sredstva so: šrot žitja, laneni krovajci, krovajci, ki so olnatega semena, nadalje seme sezamovo, pavole, solnčnih rož, buč, rižova krmilna moka, ječmeni nagoni, otrobi itd. Ker je kmetijska dražba v tem oziru že korake storila, bodojo kmetje ta sredstva pod nižjo ceno dobivali.

Tako mešanico slamnate krme se napravi tako-le: Za eno mlečno kravo se da vsak dan 10 kil slamnate rezance, mešane z drugimi odpadki. Za to mnočno slame potrebno je kakih 3 kilogramov krmilnih sredstev in sicer naj se da n. p. 1 kilo lanenega krovajca, 1 kilo ječmennih vagonov, 1 kilo otrobov ali žitjevega šrota. Slampnata rezanca se 2 do 3 ure pred krmiljenjem zmoči z vodo (12 do 15 litrov) ter potem šele z dotičnimi krmilnimi sredstvi znaša; le toliko vode se naj doda, da se krmilna sredstva rezance poprimejo. Neka druga vrsta te mešanice bi bila sledenca: Na 10 kil slamnate rezance se da do 20 litrov gorke vode, nadalje dočna krmilna sredstva; to mešanico se pusti 12 do 18 ur ležati; s tem prične krma sama topla postajati in kipeti.

Kot krmilna sredstva bi v potrebi tudi služilo: Listje topola, lipa, jelše, breze, jesena, bukve, hrasta, lešnika; odrezane vejice se zvezijo in posušijo; te vejice imajo skoraj isto redilno vrednost kuhar kruha. V morskičarem gozdu je toliko trave, da se zamore dobiti nekaj mrve. V vinogradnih pokrajinih se nabere avgusta meseca vinsko listje; posuši se to listje in zvezže z mrvo za zimo. Divji kostanj ima veliko redilne moći; z vodo se odstrani grenački snovi. Tudi pirnica ali borec je oprana in posušena dobra krma.

Nadalje moramo gledati, da potegnemo jensko pašo čimdalje; ako damo živini, predno jo poženemo na pašo, nekaj navadne krme, potem se pase živina lahko brez nevarnosti, dokler ne pride hujši mraz.

Direktor V. Göhlert.

Politični pregled.

Kmetski zbor v Gradcu. Kmetski zastopniki planinskih dežel brez razlike stranke so bili sklicalci za 2. septembra v Gradcu kmetski zbor s sledenim dnevnim redom: Starostna preskrba kmetov (poroča dr. Steinwender); razdeljenje kmetskih posestev (poroča Schöpfer); poselsko vprašanje (poroča Hagenhofer). Zbor bude važen. Kmetje vknup!

Avstrijske državne železnice bodo ob sedaj nameranem podprtanjenu imele dolgoti šin z 18.195 kilometrov, to je 81,8% vseh železnic. Le 3.755 km. železnic nahaja se torej še v zasebni posesti. Državne železnice uslužujejo 179.357 uradnikov in uslužencev. Lokomotiv imajo 5.031, osebnih vozov 10.222 in tovornih vozov 111.107. Od 6. januarja pa do 30. junija vozilo se je na vseh državnih železnicah blizu 35 milijonov oseb in blaga za skoraj 30 milijonov ton. Skupni dohodki so znašali v tem času 212,5 milijonov krov.

Suša na Ogrskem. List madžarskih kmetov "Köztelek" poroča o pomanjanju krme na Ogrskem in zahteva prepoved izvoza krme. Torej tudi na Ogrskem suša!

Dobički avstrijskih industrijalcev so bili l. 1907 precej lepi. Le prvi podatkov bodi omenjenih: V kurzniem listu dunajske borze označene industrijske družbe so razdelile leta 1907 skupaj 85,5 milijonov krov dividendov (namreč deležev

Dopisi dobodoši in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak tork zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznamili se cena primerno zniža.

dobička). Od prejšnjega leta je narasel dobiček za čez 10 milijonov krov, to je za 12%. Samo 7 industrijskih družb izplačalo je nad 2 milijona dobička. In kmetijstvo? Kje je kmetski dobiček?

Spolno državno zavarovanje proti toči je zahteval in predlagal poslanec Spiess v 95. seji državne zbornice. V svojem zanimivem govoru je dejal m. dr.: „Državne podpore po toči pri zadetim posestnikom kakor tudi odpisi davka ne odgovarjajo svojemu namenu, ker so dotične svote veliko premajhne. To ča je napravila na Avstrijskem od leta 1872 do 1887 čez 186 milijonov goldinarjev škode, torej vsekakor leta skoraj 25 milijonov krov. To so grozovite številke! Vsak zavarovalna podjetja na Avstrijskem so leta 1902 vpisala skupno 2.843.475 K premijskih dohodkov; izplačala pa so ta podjetja isto leto 3.580.840 K za po toči prizadeto škodo. Leta 1903 so znašali premijski dohodki 3.002.513 K proti škode za 6.867.200 K. Pri zavarovanju proti toči ne delajo ti zavodi dobička. Zato ga razširjajo tudi le v pokrajinih, kjer ni dostikrat toče. Zato bi bilo skrajni čas, da vzame država celo zadevo v roke in da ustvari državno obligatorično zavarovanje proti toči. Upajmo, da bodo poslanci to zadevo enkrat pošteno v roko vzeli!

Ustava na Turškem. Zadnje tedne pričelo se je pojavljati na Turškem radikalno ustaško gibanje. Stranka t. z. „mladoturk“ je pričela svoje stare zahteve ojstreje naglašati. Sultan in z njim nazadnjaki so se branili in hoteli gibanje s silo zatreli. Ali ustaši, med njimi več vojaških dostenjanstvenikov, so kratkomalo zasedli Monastir in več drugih makedonskih mest. Zdaj je moral sultan odjenjati in res je podelil svojim podanikom 24. julija ustavo. Takšno ustavo, ki daje ljudstvu vsej nekoliko političnih pravic, so imeli Turki že leta 1876. Ali nazadnjaki so jo 2 leti pozneje razveljavili. Zdaj velja zopet. Ustava daje vsem podanikom sultani versko prostost in meščansko ednakost pravic ter vpelje državni svet (senat) in poslanisko zbornico.

Postava o podpori za rezerviste.

Državni zbor je sprejal novo postavo, ki določa gotove podpore za one, ki so poklicani k vojaškim vajam ali k vojaški službi. Glavne točke te postave so sledeče:

Kdo ima pravico do podpore (Unterhaltsbeitrag)? — § 1. Svojci moža, ki ni aktivni vojak in ki mora k orožnim vajam ali pa svojci državljan, ki je poklican pod orožje v nadomestni rezerve (Ersatzreserven). Kot svojce se smatra: ženo, zakonske in nezakonske otroke, sestre in brate ter ascendentne pod orožje poklicanega.

Kdo nima te pravice? — § 2. Pravica do podpore ne velja, ako dobiva pod orožje poklicani za čas orožne vaje ali vojaške izobrazbe svojo plačo naprej ali pa ako so njegove premoženske razmere take, da lahko svojci brez podpore izhajajo.

Koliko se sme zahtevati? — § 3. Podpora dobijo vsi opravičeni svoji skupaj le enkrat in se računi za vsak dan orožne vaje 50% v dotednem sodniškem okraju določen „navadne plače“ delavcev. Ako je pod orožje poklicani samostojen, potem se računi na večjo „navadno plačo“. Ako pa ni bil v zadnjem času na Avstrijskem v delu, potem znaša podpora 1 K na dan.

Pravica do potovanja. § 4. Za dneve potovanja k štaciji se računi podpora istotako. Ako zbuli kdo med vojaško službo, potem dobiva podporo naprej, dokler se ne more zopet v svoje bivališča vrniti.

Kd o n a j z a h t e v a p o d p o r o ? — § 5. Pravico zahtevati podporo — za svojce ima le tisti, ki je pod orožje poklican. Povedati ima tisto osebo, kateri naj bi se podpora izplačevala.

Kd a j n a j s e z a h t e v a ? — § 6. Za podporo se prosi pri oni politični okrajni oblasti, od katere se je dobilo „Etaberufungskarte“. Podpora se lako zahteva še 4 tedne po orožni vaji.

Kd o d o l o č a p o d p o r e ? — § 7. O podpori določuje politična okrajna oblast. Proti njenemu sklepu se lahko rekurira na osrednjo deželno oblast.

Podpora se plačuje naprej. § 8. Podpora se plačuje za 8 dni v naprej, ako se jo je pravočasno zahtevalo.

Podpora se ne doda rubiti. — § 9. Te podpore se ne dajo na noben način zaraubit.

Vsi spisi brez koleka. § 11. Vsi izpeljave te postave se dotikajoči spisi, prošnje, protokoli, rekurzi, priloge in potrdila so koleka prosti.

Kdaj velja postava? § 12. Ta postava velja od 1. avgusta 1908 naprej!

Dopisi.

Sv. Barbara v Halozah. Čenjeno uredništvo „Štajerca!“ Mislimo smo, da bode naš opomin zdramil iz duševnega spanja klerikalne Slatincarje; mogoče bodo spoznali kam jih dovedeli njih vodja, visoko leteci nekdanji predstojnik Habičak, kateri se je že nadjal za svoje „zasluga“ zlatega križeca. Ali ko bi hotel te njegovo „zasluge“ popisati, bi mi ne zadostoval ves papir celega sveta. Sedaj samo nekaj malega omenim od gostije zeta Mlakarja z njegovo hčerkjo. Ali je to lepo od crk. klučarja, da je bil Vaš zet oeli dan v gostilni na predvečer svoje poroke, in je pri tem prejel od poštene roke par klofat kot birmo? Potem ste poslali po njega depnatojo treh ali štirih mož, da so ga spravili domo ob dveh popolnoči da se pripravlja za sv. zakon, in še za sprejem sv. obhajila. Prav po klerikalnem vzorcu! Ali se še spominjate bised, katere ste izgovorili Vi kot neizmerno duhovit in pobožen mož v tem trenutku? Ako ne veste Vam mi natanko vso zadevo o vašem gostovanju pojasnimo.

Tak, tak, tak

Habičak

Široko stopeči

Z mostačeci migeči.

Oklica Mozirje. Ljubi naš kmetski prijatelj „Štajerc“! Mi tukajšnji kmetje ti naznamo, da imamo veliko sušo, tako, da bo polovica pridelka manj, kakor je lani. Pa tolažimo se s tem, da nam bo vlada pomagala. Saj so fanti in župan nam pravili, da bo vsaki dobil ne vem ali živež ali denarja, pa ne vemo če bo to kaj res. Pa naš fanti župan jo bojo že iztuhtali, saj so brihtna glavica. Samo denar strašansko ljubijo. Slišimo tudi praviti, da naš župan pravijo, da so dosti dobrega storili za blagor občine; ja in to je tudi resnica. Preskrbeli so nam dve šnoperiji, katera sta jaka na dobrem glasu; v eni je celo občinska pisarna, da ga lahko župan in njih odbor včasih srkejo, kadar imajo seje; piše se pred sejo in po seji; zato pa dosti pametnega ukrejejo. Slišali smo praviti da naš župan plačajo celo ude volilne komisije za državno- in deželno-zborske, da cela občinska volitva, kar ni postavno in da zahtevajo in tudi dobijo za se stavto volilnega imenika 20 kron, da si imata župan in tajnik iz občinske blagajne letno mastno plačo. G. župan, ali je to res in za blagor občine? Slišimo praviti, da se strašansko hudujete

na dopisnika „Štajerca“; pa svetujemo Vam, da tako delate, kakor piše občinski red za Stajersko; potem bomo pa lepo tiki. Če boste pa tako delali kakor dosihmal, pa Vam svetujemo, da će imate kolikoj sramu, da od županstva odstopite in za šilo in kopito držite, kajti škornje znate bolj delat kakor pa občino vladat...

Fant od fare.

Iz slovenjgrškega okraja. Sprejeli smo ta-le popravek, ki ga iz prijaznosti objavimo: Slavno uredništvo „Štajerca“ v Ptuju. V zmislu § 19. tisk. zak. zahtevam podpisani, da sprejmete sledeči popravek z oziram na Vaše poročilo — „Iz slovenjgrškega okraja.“ Ni res, da bi mi bil č. g. župnik Pečnik sedaj pripraočal, naj bi otvoril gostilno, tudi ni res, da bi se jaz bil poprijel tega bratovškega nasveta, ni res, da bi si prosil kocesje, ni res, da bi bila v tej zadevi, po c. kr. glavarstu komisija, in bi se bil jaz gostoljubnega pri rujni kapljici skazal. Res pa je, da ja nimam gostilne, nisem prosil in nočem imeti gostilne. Nadžupnija Sv. Martin pri St. Gr. dne 24. julija 1908. J. Lenart, nadžupn. O p o m n i t i moramo le to, da je notorično, da se duhovništvo slovenjgrškega okraja peča z gostilniškim obrtom. Sicer pa počakajmo, kaj poreč k temu popravku naš dopisnik.

Sv. Lovrenc slov. gor. Sedaj se je naš močni župan Jaka Horvat enkrat opral v „Slov. Gospodarju“, tako da je pravičen. Raz lepa pravico, pred par meseci je kupil eno bujko za 10 kron, katera je vredna 30 kron od enega moža ki ima zgovorjeni les, samo toliko da sme za sebe podirati kaj vsaki dan kuri. Podiral je v jutro tako rano, da je bil že z hujko ko se je danilo, doma v Mosteh, akoravno je les oddaljen eno dobro uro hoda od njega. Ko je peljal domov ga je neki mož na poti vprašal, kje je tako rano naložil, je rekel, da je spel v Ruemajch in tam naložil; je to pravičnost? On bi moral dati drugim poduk in je sam taki. Pred enim letom je ravno vezil iz istega lesa neki ženski, pa kako hitro so podrli so takoj na voz naložili in porobe z mahom pokrili, zakaj je to? Ako je po pravici, se porobi smejo viditi. To je seveda sin, katerega last je les še isti dan zredel, in vzel istega pravičnega župana v red, zakaj kupuje od takih, kateri nimajo pravice prodajati les. Ta je prosil sina veleposestnika naj mu odpusti, da tega ne bo več storil, ker je storil v nevednosti. To ni nevednost ampak neumnost; ker je pred letom porobe pokrival je že takrat vedel, da to ni prav, ker les ne sme prodati, pa krunšten Jaka si je misel, če jož za 10 kron kupim imam 20 kron za enih par litrov vinca, da mi bo boljše vamp raatal, toraj se ima zahvaliti sinu posestnika lesa, da spoštuje 4 božjo zapoved, da nista prišla oza, ki mu je prodal hujko in mogočni Jaka oba pred sodnijo. Zato se je namreč naš Jaka Horvat in mogočni župan zlo hudoval nad eno osebo, da ga je izdal in ta oseba je mož, kateri od tega ni ničesar znaš. Povem ti pa Jaka toliko, da te je izdal od tvoje stranke mož, da boš znal kako te ljubijo tvoji prijatelji. Tako imaš zaupne može, kakor si pisal v „Slov. Gospodarju“, da si bil izvoljen od 16 odbornikov za župana. Ker pa je to tudi laž, ko bi ti pisal od 15-th mož, bi ti verjeli, pa zdaj ne, ker ti si sam 16-th mož. To je zadošti slabo če je eden tako častihlepen da se mora kot odbornik polek 15 mož se sam za župana voliti. Toraj mogočni župan, ako sem ti kaj lagal sedaj se operi v „Slov. Gospodarju“, pa bom ti drugokrat bolj natančno razložil tvoje grehe, da boš pred svojo hišo pometal ne pred drugimi smeti, da bo vsaki lahko znal kako si pravičen. Za danes dovolj, prihodnjič več!

Faran.

Od nekje. Pred par tedni, kar se je pivo podražilo, so delavci napravili zvezo, da nobeden ne piše več piva. Tudi kmetje smo hitro odnehalo pivo pititi; če je kateri potreben kupi si le četrta vina. Zdaj pa so kmetje napravili med seboj zvezo, kjer je cena živine zelo padla, da bodo vsak svojo živino rajši doma zakljal in meso bolj poceni dal kakor mesar. Pogovorili smo se, kateri bode svojo živino zakljal da pridejo kmetje skup in pokupijo eden od drugzega zaklane živine meso. Za tega del kjer mesarji hočejo več ko na pol zastonj živino kupiti od kmeta, meso pa prodajajo mesarji pri nas 1 krono 12. vin. in 1 K 20. hel. Kmeti pa smo

preračunili da ima mesar le polovico profita. Potem pa se še zraven baharijo. A zdaj smo gospodje. Vsaki kmet je bedak, kateri živinco na pol šenka mesarju. Če je vsled krme pri moran kmet je mora živinco prodati, zakoli ga doma in meso prodaj po 70, 80, helerjev; boš videl da dobiš več kakršni mesar daje za njega; premiali si ti ubogi kmete celo leto že rediš vola, za katerega si morabit dal 400 kron; potem si ga zredel, a zdaj ti mesar daje za njega 200 kron; potem preračuni mrvo; ali ne boš imel 400 kron zgube? kje boš dobil potem za davel plačati? Po tej kupčiji kakor mesarji dan danes živino hočejo po ceni, lahko prodavajo meso 70, 80. vin. kila. Zato pa opozorimo kmetje in delavce v fabrikah, kadar bode kaki kmet živinček zakljal, pride po mesu ga bodoči dobili veliko ceneje kakor pri mesarjih.

Harburg na Bavarskem. Gospod urednik Štajerca. V eni zadnjih številki Vašega lista sem obljal, da budem kmalu kaj od nas zopet poročal; to obljubo izpolnim danes. Tukaj smo začeli pred dvema mesecoma izdelovati tudi portland-cement. V peči (Ringofen) kjer se cement žge, huda vročina vlada; zato pa tudi ljudi niso mogli od začetka dobiti da bi žgan cement iz peči vun spravljali ker še je posebno če je dobro žgan zraven tega trd kakor kamenje. Tukaj imamo tudi „cementodtorja“ in ta ima ves cement pod odgovornostjo. Precej kakor smo začeli nam je hotel dati na akord, tako dolgo nas je sili da smo sprejeli; pa kaj je bilo zdaj? Zasluzili smo dosti premalo; zdaj mu povemo da nam povija akord ali pa naj na ure plača. On pa odgovori: ako tako nečeta delati, bodoči pa odpuščeni od dela. Mislim nas je ustrasti, mi pa mu ednoglasno rečemo, da nam naj da še tisto kaj imamo zasluženo in mi gremo, zastonj še nismo delali in ne bomo. Zdaj pa ni hotel kmalu ne eno ne drugo, kar strelj je notri v peč, znabiti je misil da pride cement sam iz peči; pa ker se to ni zgodilo nam je povijal akord. Pa je bilo še vedno premalo; zdaj pa smo se pritožili pri gospodu direktorju da na akord ne moremo delati in on nam pove odločno: ako na akord ne moreti nič zasluziti pa budem na ure plačevali in zdaj delamo zmerom na ure. Žgalni mojster je pač sknšal od začetka manj ur pisati, kakor smo jih mi po pravici delali, pa ni šlo; je morala pravica na dan; morebiti je misil da z nami „Ausländerji“ lahko dela kar se mu poljubi ali pa da še ne znamo koliko kdo zasluzi. Tukajšnji delavci domačini so nam tudi dosti nevoščljivi, posebno še zato, ker imamo boljšo plačo kakor oni; tisto pa ne premislijo, da tuje potrebuje za vsakdanje življenje zmerom več kakor domačin ker more vsako stvar plačati, domačin pa zraste doma ker je tudi dosti posestnik med delavci. Tukaj tudi ni nikakršne take gonje ne v verskem in tudi ne v političnem oziru, kakor na primer pri nas na Štajerskem. Da bi vendar pri nas enkrat tisti politiknjoči duhovniki politiko pri miru pustili in se le za njih verske dolžnosti brigali, politiko pa pustili drugim ljudem, potem bodoče tudi ljudje imeli večje zanjevanje, kakor zdaj, ker so dostikrat sami kriji da vera peša.

Mörs na Nemškem. Dragi Štajerc! Tudi jaz prosim za malo prostora, Drameljski rojak in odjemalec Štajerca. Bival sem 28 let v Dramljah in sem že čital tvoj list, ko sem šolo zapustil in sem si ga tukaj na Nemško tudi naročil, ker ta list je za vsakega delavca in za kmete potreben. Naznam ti tudi, ljubi Štajerc, ko sem čital tvoj list na 20. julija čital sem o g. župniku Ogrizek, kjer je skoro vsakokrat v tvojem listu. Poznal sem 4. župnike v Dramljah: prvi so bili g. župnik Juri Šuš, drugi so bili g. Janez Ajnzidler, tretji so bili g. Jozef Jurečič, četrти so bili g. Andrej Podhostnik. Ta peti je pa ta Ogrizek, gospodek, ki je vedno v tvojem listu. Ko bi g. milostljivi škof vsaki teden take duhovnike k sebi poklicali in jih poslano za učesa prijeti! Morda bi pomagalo! Tako dragi Štajerc, le pokrtači take duhovne večkrat, če pa ne bo nič pomagalo, pa vzemi tisto ojstro železno krtačo ko je za košturno volno krtačit. Za danes dosti, znabti kaj prihodnji več.

La Salle Amerika. Dragi Štajerc! Prosim Te vzemi mali prostorček da spraviš naše kleri-

kalce pod svojo ojstro in pošteno krtačo; če gih imaš tudi tukaj svoje sovražnike pa vendar si zelo prilubui list vsem napredno mislečim rojakom. Kakor ti ja mora biti že znano smo farni sv. Roka v La Salle Illinois zelo srečni, pa ne zato ko imamo res dobrega gospoda župnika ko on je res zelo ljubeč bljižnjega svojega. Ampak zato smo srečni še bolj ko imamo najprvo faro, okoli 150 oseb šteje. To je armada! Pa vendar poleg gosp. župnika imamo še gosp. dekan in štiri kaplanke. Ti bi jih po imenu pisal, pa pride preveč pisave. In ti politikujoči kaplančki in njih vodja g. dekan kar zapovedujejo župniku kaj mora vse vernikom razlagati. Pred nekaj časa so hoteli ti farški podrepniki, da kedor nima stola v cerkvi plačanega se mu ne sme novorojenček krstiti in če bi le hotel mora za stol 10 pf. šterlinga plačati in če kedo nuka sv. obhajilo plača 5 pf. šterlinga za cerkev in če gre kdo k spovedi če pove da nima stola, ta ne opravi veljavno sv. spovedi; tisto pa nihče ne vpraša, li imaš denar ali ne, da bi plačal. Naš g. župnik jim je odvrgel tiste predloge, pravi da nima prodajalne za sv. zakramente in da obhajilo mora brezplačno deliti vernikom. Poglej torej govpodje cerkveni odborniki, kam plove, pustite to zgrizeno delo, naj g. župnik po svojem prepričanju ravna, vi pa pojrite se učiti da boste pozvali in razločili tiča da zabe ko gotovo ne razločujete ednega od drugega, če gih ima žaba bolj širok kljun kot vrabič...

S pozdravom
tih opazovalec

Veteranci! Prijatelji vojaštva, pozor!

Ob prilici 60 letnice vladanja cesarja in kralja Franc Jožefa I. kakor tudi 30 letnice okupacije Bozne in Hercegovine priedic. k vojaško-veteransko društvo nadvojvoda Albrechta v Ptaju

v nedelje, 2. avgusta 1908.

V ljudskem vrtu (Volksgarten)

v Ptaju

veliko jubilejsko slavnost

Dopoldne vojaška maša, popoldne veselica z raznimi zabavami.

Vabljeni so vsi priatelji vojaštva, zlasti pa stari vojaki, ki so bili pri okupaciji!

Cesar Jožef je mrtev!

"Bauernzeitung"

Ja on je mrtev, ta prvi in najboljši vladar iz hiše lotrinske. V življenju ga niso razumeli, z mi bi želi, da bi se zopet rodil njemu ednaki nositelj avstrijske cesarske krone. Njlepše nade budil je prestolonaslednik Rudolf. Žal da je proč! In bodočnost? Molčimo!

Okrepčajmo se raje na svitli postavi nepozabljenega Jožefa II. Zdajmo mu spomenike! Ali ne iz brona in kameja, temveč spomenike v naših zveznih srcah. Obljubimo, da bomo njegovo duševno dedčino varovali in urešnili.

Kmalu po nastopu vlade je pisal cesar Jožef II. francoskemu ministru to-le:

"Jez ne ljubim ljudi, ki imajo naloge, skrbeti za naš dušni blagor, ki se pa v posvetne zadeve in politiko vmešavajo, katera jih prav nič ne briga".

Solinograškemu nadškofu grofu Colloredo je pisal cesar:

"Meništvo na Avstrijskem je prišlo do neznoasnega razvoja. Kloštri so se grozno pomnožili. Oni delajo tako, kakor da bi vlada ne imela nobene pravice čez nje. Meni so najbolj nepotrebni in nevarni prebivalci države. Kajti oni poskušajo preizkrati vse maščanske postave in se sklicajo vedno le na papeža. Katoliška cerkev

ne potrebuje kloštrov in menihov in je tudi dolgo časa brez njih izhajala. Kadar bodoj zavetohlinske menihe razkrinkali, kadar bodoj sladko tercijalstvo iz moje dižave nagnal in kadar bodoj poklical politikujoče duhovne zopet k njih dušni dolžnosti, takrat bodojo ljudje o meni drugače mislili. Moja naloga je težka. Kajti jaz hočem fanatične, vla doželjne duhovnike, ki so dobili neverjetno moč čez srce nevednega ljudstva, zopet v ljudi spremeniti".

Poslaniku v Rimu, kardinalu grofu Harrachu je pisal cesar m. dr.:

"Moč vse se vtičajočih ošabnih duhovnikov se mora omejiti in pravice cesarja bodojo zopet veljale. Prazno vero duhovniških farizejev zaničenjem in zato bodoj ljudstvo od njih osvobodil. Prepičan sem, da bodo papež na moji strani, ako osvobodim namenoma ponamnjeno ljudstvo od jerobstva dohovništva. Ti ljudje delajo, kakor da bi imeli sveto pravico, vtikati se v pozvetne zadeve. Kar jezni so, ako se jim pravi, da so služabniki oltarja in da imajo edino dolžnost razjasniti ljudstvu cisto in nepokvarjeno evangelij Kristusa".

Tako je pisal cesar Jožef II. Ali — cesar Jožef je mrtev, mrtev!

Nabirajte jubilejne marke!

Kakor znano so izdane v proslavo cesarjevega jubileja posebne poštne marke. Mi prosimo, da nam poštejo naši somišljeniki že rabljene te poštne znamke. Za veliko število teh znamk dobimo gotovo sveto denarja, ki se bodo porabila v napredne šolske namene. Nabirajte torej jubilejske marke in poslajte jih uredništvu "Štajerca".

Novice.

Stanje žetve na Avstrijskem. Poljedelski minister razpošilja sledete poročilo o stanju žetve dne 17. julija: Vsele suša je v raznih krajih zimsko žitje najmanj 10 dni prehitro dozorelo. Jesenska setev je na Kranjskem, posebno pa na Primorskem in Dalmatinškem tako slaba, da se bodo komaj semena za prihodnjo jesensko setev pridelalo. Žetev rizi je pod streho in tudi deloma že pšenica. Poletne seteve so po suši trpeče. V južnih krajih stoji vse slabo. Ječmen bodo dal v splošnem na spodnjem Štajerskem, Koroškem in Kranjskem srednjo žetev. Še bolj je trpel oves vsled suše. Koruza je prezivela sušo, ali poznata tudi pri nje posledice. Proso se je nasejalo še po dežju in stoji slabo. Debeline in travniške narve je jako malo. Na spodnjem Štajerskem se je dobilo komaj 40—60% mrve, na Kranjskem 65%, na Dalmatinškem 40%. Vino stoji dobro.

Nemščina v Braziliji. Razne južno-ameriške države, kakor Argentinija, Chile itd. imajo že dalje časa nemški jezik kot obligatorični poduk v vseh srednjih in višjih šolah vplejan. Zdaj je sklenila to storiti tudi vlada države Brazilija. Kakor se iz tega vidi, razumejo v južni Ameriki prav dobro veliki pomen nemščine. Pri nas pa, kjer smo na meji, kjer smo sosedji Nemcev, branijo prenapeti pravki deci nemški poduk.

Iz Spodnje-Štajerskega.

Proti suši! Velikanska škoda, ki jo je povzročila letosnja suša, kaže vedno očitnejše svoje žalostne posledice. Kmetje so kar obupani in ne ved več izhoda. In res! Komaj da so kmetje na spodnjem Štajerskem pričeli malo bolj racionalno živinorejo, ko je že nastopila suša in jih prisilila prodati mlado živino vsled pomanjkanja krme... Hvala Bogu, da se ptujski na prednji okrajni zastop z vso živlostjo in vnmemo poteguje za kmeta. Opozarjamо še enkrat, da je to gospodarska zadeva, ki nima s politiko ničesar opraviti. Zato tudi

ne bodoemo odgovarjali na razne bedaste napade v lističih, ki nimajo druge naloge nego gonjo. Ptujski okrajni odbor, na čelu mu neutrudljivi župan in načelnik g. Jos. Ornig, dela z vsemi močmi, da bi dosegel potrebno pomoč. Kmetski zbor pred 14 dnevi je bil velepomembna manifestacija. Vlada si ne more zamislišča pred takim vsklikom bednega kmeta! Sveda, pri vladu gre vas počasi... Okrajni zastop je tudi pojasnil v 200 avstrijskih in inozemskeh listih, kakšen je položaj v ptujskem okraju. Posledica tega je, da bodo prišlo gotovo mnogo zunanjih kupcev na letni in živinski sejem v Ptiju, ki se vrši v sredo, 5. avgusta. Glede krme je dobil okrajni zastop že razne ponudbe in jih je odstopil oblasti. Tako je vendar upati, da bodo vlasti kaj pripomogla! Opozarjamо kmete na sledete: 1. Ne prodajajte svojo živino pod ceno, ako morete le količaj izhajati. 2. Držite se nasvetov, ki jih dajemo v članku "Kaj z živino" v današnji številki. 3. Zasedujte "Štajerca", de bodo vedeli, kaj in kako se imate ravnat, kadar pride čas, da se zamore kaj dobiti. 4. Ne ozirajte se na gonjo tistih ljudi, ki hočajo tudi iz vaše bede politični kapital kovati! Politika naj molči, kajti revščina je prevelika! K metje, vstrajajte!

Letni sejem v Ptiju, ki se vrši v sredo 5. avgusta, bodo letos poseben. Okrajni odbor naznanja, da bo prišlo veliko kupcev iz tujih dežel, kakor iz Koroškega, Kranjskega, Tirolskega in gornjo Avstrijskega itd. in da bodo tukajšno živino za primerno ceno kupokupili. Na to se živinoreci opozorijo, da priženejo svojo živino na sejem.

Zapomniti treba! Na kmetski zbor v Ptiju, ki se je vršil 19. julija, so bili povabljeni vse občinski predstojniki tega okraja. Upalo se je, da pridejo tudi vsi, kajti ni se šlo za politiko, temveč se gospodarske zadeve. Žal da so nekateri župani raje doma ostali, nego da bi se udeležili tega važnega posvetovanja. Od 78 občinskih predstojnikov jih 26 ni prišlo. Prišli niso predstojniki sledenih občin:

1. Sv. Andrej sl. gr.
2. Sv. Barbara v Halezah.
3. Destinje.
4. Dobrana.
5. Dragovič.
6. Formin.
7. Gradiš.
8. Gruškovec.
9. Št. Janž dr. p.
10. Kicberg.
11. Klapenporf.
12. Sv. Lovrenc sl. g.
13. Sr. Marko.
14. Stoperce.
15. Monšperg.
16. Pervonec.
17. Polanec.
18. Rigoznicica.
19. Sagovec.
20. Šakušak.
21. Zavrc.
22. Skorijank.
23. Slatina.
24. Sv. Urban.
25. Turški vrh.
26. Varmberg.

Ti ljudje so torej mislili, da je nepotrebno, da bi se shoda udeležili. Podpisali so rezolucijo večji posestniki teh občin. Občanom pa pravimo: Z a p o m i t e s i v a s e r i h t a r j e!

O duhovniških izpremembah v Ptiju se govorji nekaj po mestu. V prvi vrsti se raznaša veselo novice, da odide naš kaplan Koprivšek, znan po svojem političnem fanatizmu. Kakor znano, je svoj čas občinski zastop v Ptiju zahteval, da škof tega hujskajočega duhovnika odstrani. In zdaj je škof to tudi storil, zakar mu gre vse hvala! Koprivšek pride baje v sv. Lovrenc sl. g., nakar opozarjamо že danes tamšnje posestnike. V Ptju pa pride baje kaplan Lončarič iz Trbovelja. Tudi ta možkar je eden iz "nove šole", kateremu je politika prva skrb. Lončarič! V Trbovljah ste delali velike neumnosti! Opozarjamо Vas, da jih v Ptiju ne bodoemo, kajti drugače bodoemo z Vami tako pomedli, kakor z Koprivškom. Razumete? Tolkio za danes!

Občinski škandal v Mezgevcu. Svoj čas smo poročali na kratko, kakšno gospodarstvo je vodil bivši župan v Mezgevcu pri Polenšku, znani prvaški zagriženec Jaka Brencič. Zdaj smo dobili natančne podatke. Preiskava deželnega odbora je namreč sledče dognala: I. Nastopanje občinskega zastopa pri oddaji občinskega lova je prestopok postave, za katerega se mora celi odbor na odgovor klicati. Lovska najemina v znesku 1.200 K je zdaj sicer v blagajni, ali nerdenosti so se zgodile. Obč predstojnik se je naložil, da tekom 14 dni na občinski tabli naznani, da smejo posestniki svoje deleže tekom 6 tednih odvzeti. Ako bi župan tega ne storil, kaznovan bode za 100 K. — II. Deželni odbor sicer ni našel poneverjenja ali oškodovanja občine; pač pa na glasla odbor, da se je občinske račune zelo nemarano vodilo. V bodoče se ima posebno nato gledati, da se plačila iz občinske blagajne le proti potrdili dajejo; drugače je blagajnik za denar odgovoren. — III. Odbor je tudi naglašal, da se občinske denarje ne sme za druge postranske namene porabljati. Neka zadeva cerkveno-konkurenčnih doneaskov se ni mogla obravnavati, ker je bila zastarela. Deželni odbor je tudi dolöšil, da se morajo občinske seje odslej v zmislu postave vršiti. Troške cele preiskave v znesku 48 K 36 h pa mora bivši župan Jaka Brencič plačati. Iz vaega tega je razvidno, da je bila nemarnost v tej občini velikanska. Vbogi občani, ki zaupajo vodatvo občine takim ljudem!

Napredna zmaga. V občini Gama pri Mariboru so se vršile 23. julija volitve. Prvaki so napeli vse moči, da bi zmagali. Lagali in obrekovali so na vse pretege, pisarili po svojih listih in lističih in romali od hiše do hiše. Ali pomagalo jim ni. Doslej je bil 3. razred vedno v klerikalnih rokah. Zdaj pa so naprednjaki tudi tega pridobili. Izvoljeni so bili izključno sami napredni možje in sicer: v 3. razredu gg. G. Petschar, K. Doleczev, J. Ledinegg, za nadomestnika pa J. Hetzel in F. Popitsch; — v 2. razredu gg. A. Hofbauer, Joh. Hen, Joh. Bregar, K. Asinger, R. Kager; — v 1. razredu pa gg. dr. H. Lorber, J. Grubitsch in R. pl. Zergokern, kot nadomestnika g. Franc Cepe in F. Frangesch. Živeli napredni volilci!

Požarniki v sv. Trojici sl. g. so pokazali 20. t. m., kako izbirno so izurjeni. Pričelo je namreč v neki kamri župana g. Golloba goreti in to ob pol 1. uri ponoči. Tako so bili požarniki na lici mesta in zadušili ogenj, ki bi imel drugače lahko velike posledice. Čast vrlim možem!

Okrajni zastop radgonski je dovolil, najeti posojila 400.000 K za zgradbo nove kasarne in 300.000 kron za zgradbo nove ceclarne v Vorecah.

Občina okolica Celje je udomačila nekaj časa sem tako čudne razmere, da jih je treba enkrat javno ozigositi. Prvaški kolovodje tega gospodarstva pozabijo popolnoma, da velja tudi za njih postava. Občinski zastop pozabi popolnoma, da ima varovati interes splošnosti, ne pa one posameznikov. L. pomislimo sledeči slučaj: Nekdaj nemško posestvo Etbes je prislo pred par leti v roke nekega prvaškega tujca Radeja. Temu možakarju je nakrat v glavo padlo, da zapre vozno pot, ki leži med železniškoma mostovoma in vodi k šotru pod gradom. Mož je to samolastno storil in razobil tablo, katero živ krst ne razume. Omeniti je, da se rabi dotična pot že 50 let in da ni bila nikdar zaprta. Prebivalci so bili vsled Radejevega postopanja razburjeni in so si sami pomagali: razbili so tablo in ograjo. Novo ograjo napraviti si Radej ni upal. Pač pa je marikaterega osebno napadel in nadlegoval. Seveda, ta Radej sme vse storiti, ker je občinski svetovalec. Davkopalčevalec g. Gussenbauer pa je bil prepričan, da velja postava za vse ednako. Protetiral je torej septembra lanskoga leta v nekem spisu na občinski zastop proti nepostavnemu vedenju Radeja. Občinski zastop pa menda Radeju ni hotel lass skriviti in je — molčal. Celo leto ni dobil g. Gussenbauer odgovora. Zato je šel v občinsko pisarno in vprašal, kaj da je 'celo zadevo. Tam se mu je reklo, da se najstarejši ljudje ne vedo spominjati, da bi bila pot javna. G. Gussenbauer sam pa je bil pripravljen pod prisego dokazati, da se gre tukaj

za servitutno pravico in da je on sam že 40 let po dotični poti vozil. In zdaj vprašamo, ali je to primerno postopanje za občinski zastop? Ako se možakarji ne izpoznejo v postavah, potem naj se grejo solit! Ali sramotno je, da pusti občinski zastop prebivalstvu na škodo, privandranemu prvaku na korist, staro pravico ljudstvu odvzeti. Mislimo, da se boderemo morali še večkrat s to zanemarjeno občino popečati.

Pametno! „Tagespost“ se piše iz Vranjskega: „Vkljub lumenju da so živinske cene tako globoko padle, niso hoteli naši mesarji s ceno mesa odnehati. Zato so se prebivalci trga pismeno zavezali, da od 17. t. m. ne kupujejo več mesa, pač pa da bodejo sami klali in meso za 92 h pri kili oddajali. Pod vodstvom župana g. Schwertner se je to zgodilo. Zdaj so mesarji znižali cene mesa na 1:28 in 88 h“. Panaetno!

Prvaštvu s kinko. V Slovenski Biistrici imajo zagriženi prvaki svoj „Narodni dom“, v katerem se zbirajo in rogovilijo ter se pomenjujejo, kako bi najhitreje vse naprednjake požrli. Poslopje je lastnina „posojilnice“. Bilo je že precej zbitno in majhno, tako dase je moral početi. Hoteli so zgraditi dva nova nadstropja. Ali slovenjebiški prvaki so kunačne glavice! Ko so pričeli prvo nadstropje graditi, opazili so nakrat, da je temeljno zidovje pre slab, da bi neslo novo zgradbo. Torej se je moral tudi temeljno zidovje odstraniti. Zdaj je pa prvaški gospodi zopet drobiža zmanjkal. Gradbeni troški ki namreč 200.000 stali. Kaj narediti? Kaj početi? No, rekli smo že, da so slovenjebiški prvaki kunštne glavice. Spremenili so avtoj „narodni dom“ v „Hotel Austria“. Krinko, larfo so si dali na lice, da bi potem tudi Nemci in naprednjaki prišli in pomagali plačevati. Ime „Hotel Austria“ je le kinka, pod katero se skriva skremželeno prvaško oblije. Kadar bi naprednjaki s svojim denarjem hotel poplačali, bi se hitro zopet v „narodni dom“ spremeni. Tako stoji stvar. In zato si bodejo naprednjaki devetkrat premislili, predno bi šli na ta lim!

Iz podstrešja padla je v spanju 68 letna Treza Kočnik iz Konjic in se ubila.

Iz Koroškega.

Napredna zmaga. Pri občinskih volitvah v Delahu v dravski dolini so zmagali naprednjaki na celi črti. Čast volilcem!

Zopet napredna zmaga. V Emersdorfu pri Lipi so se vršile pred kratkim občinske volitve. Prvaški klerikalci so to pot napeli vse moči, da bi zmagali. Ali večina volilcev je mita večnega prvaškega hujskanja. Zato so naprednjaki na celi črti zmagali. Izvoljeni so bili: v 3. razredu gg. V. Sablatnig, V. Pettauer, J. Kupper, M. Wurzer; v 2. razredu gg. P. Ratz, J. Fischer, J. Sumper, F. Tscheing; v 1. razredu gg. F. Schüttelkopf, M. Kopeinig, A. Stolz in F. Zitterer. Čast volilcem! Mi gremo naprej!

Andrej in „Štajerc.“ Neki prijatelj, ki rad v veržih piše, nam poroča:

Andrej, siten kakor suha muha,
Nekaj čudnega si v glavi skuha:
Da bi mu ne bilo treba tkati,
Repice gor na ještirju prebrati,
Evropskim zamorčkom hočem bit rahent,
Ja to bi blo za me ta pravi šment.

Janko mu je dal pooblastilo
Usta rabiti za povabilo,
Da bi Irhovi Krošelji
Nekega Grafenauerja volit šli.
Andrej smukne v Kočuhu,
Ljudje tam pa imajo svojo muho.

Oni mu „Štajerc“ na hrbet pripnejo —
Kako lepo tiko ga je nosil
In ga zraven smešno hopajo:
Andrej, ti za črno-bele prvake snubiš,
Možina, zakaj tako narobe tulisi?

Andrej, ali ni bilo tako? Prihodnjč pazi, da se Kočuhariji ne bodo več z teboj norčevati mogli. Najbolje pa bi bilo, ako bi ti prvaško politiko in agetiranje za črno armado pri pokoju pustil, saj si že sam do spoznanja prišel, da imaš za ta posel prevelike moštace in premajhne možgane...

Agent.
C. k. kmetijska družba za Koroško je imela

15. julija sejo glavnega odbora. Družba je na-

ročila posl. dr. Waldnerju, da naj pri vladni glede pomanjkanja krme intervenira. Družba je izjavila, da se boji, da bi kmetje po malenkostnih cenah živino razprodali, ker nimajo krme. Zahtevala je od vlade kredita za 100.000 K, da se revnim prizadetim posestnikom preskrbi krmo ter semena za pridelanje zelenih krme. Tudi je prosila družba za znižanje voznih cen, za podelitev eraričnih otrobov in za prepovod izvoza krme. Upajmo, da bude vladu vzel obzire na opravičene zahteve kmetijske družbe!

Darilo. G. Albert Wirth v Beljaku podaril je društvu za varstvo otrok 1.000 K. Čast mu!

S prsti v valjčke je prišel nadzornik Stefan Ferk v Rajblu. Odtrgal mu je 4 prst.

Dva brata utonila. Pri kopanju v Dravi sta utonila 13 in 16 letni sin posestnika p. d. Grabnerja v Švabegu.

Iz Drave potegnili so pri Ana-mostu v Galiciji moškega mrlča, ki je moral že kakšnih 14 dni v vodi ležati. Srajca mrlča je bila označena s črko „M“.

Po svetu.

84 jetnikov utonilo. Na reki Amur pri Charkovu je prevrnil vihar barko, ki se je takoj potopila. 84 jetnikov, 6 mornarjev in 1 oficir so utonili.

50.000 patronov ukradeli je neki podčastnik v Wormsu. Zaprli so tička in nekega kamarja, ki je patrona prodajal.

Ljubi „Štajerc!“ Pri neki poroki v malu vasiči je pogledal neki gost malo pregloboko v kozares. Noge ga niso hoteli več nositi in zato je moral na lici mesta spočeti. Šel je torej počasi v živinski hlev, se vlegel na slamu in zaspal. Kmalu je pričel tako močno smrčeti, da ga je goveda prestrašena gledala. Neki preveč radovedni mladi vol je stopil k spečemu in ga pričel z jezikom po obrazu lizati. Mož se je branil z roko, brez da bi se zbulil. Ko so prišli ljudje v hlev, so ravno čuli, da je zaspal zavplil: „Počasi, sošed brivec, vaš nož praska“. Sanjalo se mu je namreč, da ga ima brivec pod nožem...

Taifun, to je velikanski vihar, je divjal po Kitajskem. Iz Hongkonga se poroča, da se je zrušilo več hiš. Sedem parnikov se je potopilo. Le na parniku „Inking“ je utonilo 300 oseb. Ali stotero oseb še manjka in tudi velikanske škode se še ne more oceniti.

„Ne morem molčati!“

Manifest Leva Tolstega*)

Sedem smrtnih odsodb: dve v Peterburgu, ena v Moskvi, dve v Penzi in dve v Jurjevu. Stiri usmrčenja: dve v Karznu, eno v Vilni, eno v Odesi*. Dan za dnevom je stal tako po vseh časopisih, in neprstano, ne tedne, ne meseca, ne leto dni, ne že leta in leta se godi tako! In to potenjajo v Rusiji, v tisti Rusiji, kjer gledajo ljudje vsakega zločinka kot človeka, vrednega sočutja, in kjer še do nedavnega časa zakon ni potral smrtnih odsodb! Spominjam se, kak ponos me je navdajal kadar sem govoril o tem z zapadnimi Evropci; zdaj pa imamo mi drugo, da že tretje leto usmrčenj brez konca in kraja.

Če vzamem v roko današnji časopis...

Danes, dne 9. maja, je strašno. List priča kratke besede: „Danes so v Hersonu na Strejčkem polju obešili dvajset kmetov, v kazzen za roparski napad na lastnino nekega posestnika v Elizabetškem okrožju“.

Časopisi so pozneje ugovarjali temu poročilu, da bi bilo obešenih dvajset kmetov. Jaz se moram le veseliti te zmote; ne samo tega, da so obešili osem ljudi manj, nego so poročali iz prva, marveč tudi povoda, ki mi ga je dal ta strašni dogodek, da tukaj izrazim čuvstvo, ki me je mučilo dolgo časa. Zatorej nadomešcam besedo dvajset z dvanašt, vse drugo pa puščam neizpremenjeno, zakaj karkoli rečem, se ne ozira z golj na teh dvajset obešencev, pač pa na vse tisoče, ki so jih ta čas potlačili in pomorili.

Dvanajstero teh ljudi, ki živimo od njih dela, istih ljudi, ki smo jih mi pohujšali in še

*) Prevod iz „Rd. Pr.“ Veliki Ruski pisatelj Lev Tolstoj je bil nasprotnik kravne revolucije, ki se vrši zdaj že par let na Ruskem. Alz zdaj nastopa 80 letni modrijan proti carjevi krvoljosti. Cast starčku! Iz spisa se vidi, kakšne so razmere na Ruskem.

pohujšujemo z vsemi sredstvi, kolikor nam jih je le na razpolago — od učinka žgana pa do strašne laži tiste vere, ki ji sami ne verujemo več, pa je vsiljemo njim z vso svojo oblastjo, dranajstero teh ljudi — obešenih z vrvim od tistih, ki jih oni rede, oblačijo in vzdržujejo, od tistih, ki so nje pokvarili in jih kvarijo še nadalje. Dranajstero tistih soprogov, očetov in sinov, ki sloni življenje vesoljne Rusije na edini njihovi dobroti, marljivosti in preprostosti, so prijeli, pahnili v ječo in vklenili. Nato so jim prizelale roke na hrbot, da ne bi grabili za vrvi, ki so jih hoteli obesiti nanje, in so jih peljali pod vešala. Več drugih kmetov, podobnih tistim, ki so imeli biti obešeni, toda oborčenih, oblenih v čedno vojaško uniformo, z dobrimi čevljimi nogah in s puško v roki, sprembla obsojene može. Poleg njih stopa dolgalna človek s stolo in z mašnim plaščem iz zlate ali srebrne vezane tkanine ter z razpelom v roki. Sprevoda obstane. Tisti, ki vodi vso stvar reče besedo, tajni prečita pisanje, in ko je končal, se obrne tisti človek z dolgimi lasmi k onim, ki bodo z vrvimi obšeni od svojih bližnjih, in jim beseduje o bogu in o Kristu. Takoj po teh besedah raztopi rabelj — je jih pa več, ker eden ne more opraviti tako obširnega dela — nekoliko mila, namaze zanjke na vrveh, da bodo bolje držale, zgrabi vezané može, obleče jih mrtvaško srajco, pelje jih na morilni oder in jim počasno svoje z milom namazane zanjke okrog vrata.

In dočim se godi tako leta in leta po vsej Rusiji, so glavni krivci teh dejanj — tisti, ki bi jih mogli zabraniti — popolnoma preverjeni, da so takšna dejanja korisna, da celo nezogibno potrebna. Ali se barvijo s tem, da izmišljajo nove metode in nastopajo z govorji o tem, kako ubraniti Fincem, da ne bodo živeli po svoji volji, in kako jih prisiliti, da bodo živeli po volji nekaterih ruskih oseb, ali pa izdajajo povelja z namenom, da „naj bodo našitki na rokavih in ovratniki vojaških jopičev iste barve kakor jopič sam, kožuh tistih pa, ki jih smejo nositi, da naj nimajo vrvic okrog našitkov na kožuhu“.

To je strašno!

Najgrozovitejše v vsej tej stvari je, da vodi vse to nečloveško mučenje in pobijanje poleg neposrednega zla za žrtve in za njih rodbine in drugo strašno in ogromno zlo s seboj, zlo za vesoljni narod, ker širi pohujšuje med vsemi russkimi sloji, kakor se širi ogenj po suhi slami. To pohujšanje raste posebno naglo med preprostim delavstvom, ker vse te krivice stokrat prekašajo vse, karkoli so storili in karkoli dešajo zlega tatovi, roparji in revolucionarji skupaj — zato, ker jih počenjajo tako, kakor da so nekaj nujnega, dobrega in neizogibnega. Različne naprave pa, ki so v pojmih naroda nerazdružljivo spojene z pravičnostjo in celo z svetostjo, to je senat, sinod, duma, cerkev in car, jih ne le opravičujejo, marveč jih celo podpišajo.

To pohujšanje se širi in presenečajočo nagničo.

Ljudje zdaj govore in pišejo o usmrčenjih, obešanju, klanju in bombah, kakor se govorili prej o vremenu. Otroci se igrajo obešanje. Dečki gimnaziji, skoraj da še deteta, se podajajo na toparske pohode in so pripravljeni moriti, prav tako kakor so se prej podajali na lov.

Ubijati velike posestnike zemeljskih in polaščatih se njih imetja, se vidi zdaj mnogim ljudem najboljša rešitev zemeljskega vprašanja.

Zasniva delovanja vlade, ki je dovolila ubiranje kot sredstvo v doseglo njenih ciljev, je, da maju zdaj od vlade pohujšani siromaki vse zlonike, rope, tatvine, laži, mučenja in umore za najnaravnnejše reči in za vredne človeke.

Da, strašna so dejstva sama v sebi, ali moralno, duševno, nikomur očitno zlo, ki ga povzročajo, je brez primerja strašnejše!

Vi pravite, da počenjate vse te grozovitosti, da bi zopet napravili mir in red v državi!

S kakšnimi sredstvi ga napravljate?

Z dejstvom, da vi, zastopniki krščanske oblasti, vodniki in učitelji, ki vas služabniki cerkve priznavajo in izpodbujo, uničujete zadnjo led vere v človeku, ker počenjate največja hu-

dodelstva: laži, zavrtnosti, vsakovrstna mučenja in poslednji najstrašnejši zločin, tisti umor, ne enega samega, temveč nesteto umorov, ki jih poizkušate izgovoriti z bedastim sklicevanjem na teinone paragrafe v vaših bedastih in lažnih knjigah, ki jih bogokletno imenujete zakone.

Vi pravite da je to edino sredstvo, ki more pomiriti ljudstvo in zatrepi revolucijo; toda to je očvidno napačno. Jasno je, da morete pomiriti narod samo takrat, če strežete želji po najpreprostejši pravičnosti, želji, ki jo izreka vse poljedelsko prebivalstvo Rusije, namesto želji po odpravljenju zasebne zemeljske posesti; samo takrat, če te posesti ne boste več potrjevali in če ne boste več na raznetero načine razburjali niti kmetov niti tistih neobvladanih in razjarjenih ljudi, ki so pričeli ljuto borbo proti vam.

Vi, ki sedite pri krmilu, imenujete dejanja revolucionarjev „strahote in velike zločine“. Ali oni niso storili ničesar, česar ne bi počenjali tudi vi in v neprimerljivo večjem obsegu...

Vi pravite, da morete čuvati sporočila preteklosti. In se zgledujete na dela velikih mož v minih časih. Tudi oni imajo svoja sporočila preteklih dob, že pred francosko revolucijo, in kar se tiče velikih mož; posnemati vzore, mučenike, ki so umrli za resnico in za pravico, saj nimajo drugega sredstva kakor vi!

Če je torej razlika med vami, je le ta, da hočete vi, naj ostane vse po starem, kakor je bilo in kakor je, dočim želite oni izpремembe. In s tem, da menijo, da ne more vse ostati vedno tako, kakor je, bi imeli prav, bolj od vas, če se ne bi bili od vas naučili te čudne in pogabornosne zmote, češ, da bi mogla peščica ljudi poznati obliko življenja, primerna za vso bodočnost in za vse človeštvo, in da bi se dala ta oblika doseči s silo.

Če je razlika med vami, gotovo ni v prilog vam, temveč njim. Omiljajoče dejstvo je pri njih naprej to, da vrše svoje zločine z osebno nevarnostjo, ki je mnogo večja od vaše, a tveganje in nevarnost opravičuje marsikaj, v očeh mladine, ki je dozvetna za vtiške. Potem to, da so njih velika večina čisto mladi ljudje, ki je zanje skoraj naravno, da blodijo vstran od prave poti, dočim ste vi največ možje zrelejših let, stari ljudje, ki bi bilo naravno, da bi izkazovali zapeljanim mirno prizanesljivost. Naposled priča njim v prilog in v izgovor to, da — kakorkoli so njih umori ostudi — vendar niso toli bladnokrvni in dosledno grozoviti, kakor vaše Šleselburške trdnjave, vaša prognanstva, vaše vešala, vaše streljanje.

Tako ni mogoče živeti. Vsaj jaz nočem in ne zmorem takšnega življenja.

To je vzrok, da pišem te stvari in da jih bom tudi objavil, koder jih bom mogel, tako po Rusiji kakor po inčemstvu — ker želim, da se zgoditi to ali ono; ali da neha to miloveško početje, ali pa, da se razodene moja zveza z njim in da me vržejo v ječo, kjer se utegnem jašno zavesti, da se te grozote ne gode zaradi mene; ali še bolje — tako dobro, da skoraj ne smem sanjati o toliki sreči — bi bilo, da me oblečijo v vrčo in me pokrijejo s kučno, kakor teh dvanajster kmetov, in mi odmaknejo klop, pa si nato jaz sam s svojo lastno težo zategnem dobro namazano zanjko okrog starega grla.

Cenjeni naročniki in prijatelji!

S to številko stopi naš priljubljeni list

„Štajerc“

v 3. četrletje VIII. svojega letnika. Da ne pride do kakšnega motenja v dopošiljanju, prosimo vse svoje cenjenje naročnike, da poravnajo čim preje naročnino.

Naročnina stane: Za Avstrijo na leto 3 K, na pol leta 1:50 K. Za Ogrsko in Hrvatsko na leto K 450, na pol in četr leta razmerno. Da je ta cena tako visoka, so krivi Košutovi velezidajalci, ki se bojijo „Štajercvega“ biča. Za Nemčijo na leto 5 K. Za Ameriko 6 K. Za vse druge inozemskie dežele se računi naročnino z ozirom na visokost poštnine.

Naročnina,

katero naj blagovolijo naročniki čimprejje povrati, je gotovo tako nizka, da je komaj papir plačan. Mi naprednjaki tudi ne iščemo dobička temveč nam je edini namen, da izvršimo potrebitno delo v prid ljudstvu. To lehko rečemo, da ni noben slovensko pisani list tako odločno borbo proti ljudskim zatiralcem peljal, kakor naš „Štajerc“.

„Štajerc“ se ne ozira ne na levo, ne na desno, temveč dela edino in izključno za ljudstvo.

„Štajerc“ bič brez usmiljenja vse, kar je ljudstvu sovražnega in škodljivega.

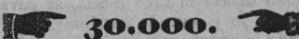
„Štajerc“ hoče na gospodarskem polju zboljšanje žalostnih razmer kmetov, obrtnika in delavca. Na polju politike zahteva, da bi imeli delavni sloji isti vpliv kot gospoška. Na kulturnem polju pa zahteva „Štajerc“ čimveč izobražbe za vso ljudstvo.

To je naš namen! Kdo ima pogum, da bi očrnil, osmešil ali zazramoval ta namen? Mi pravimo: Vero se ne sme omadevati s politiko! Narodnost se ne sme zlorabljati v strankarske namene. Kmet, obrtnik in delavec pa so večni steberi človeške družbe in brez njih, proti njih volji se ne sme ničesar več zgorditi.

Zato pa ne sme manjkati „Štajerc“

v nobeni hiši.

Delajte, razširjajte vaš list, naročajte se, agitirajte za nove naročnike. Ako vsak naš odjemalcev pridobi le enega novega naročnika, potem pridemo do velikanskega števila naročnikov



30.000.

Potem pa nam bode tudi lahko ustrezli vsem zahtevam, ki jih stavijo naši odjemalci!

Na delo torej, naprednjaki!

Uredništvo in upravnštvo.

Gospodarske.

Sadite trepetilko!

Danes spadajo vžigalice med najpotrebnije stvari našega gospodarstva in prometa in vendar še živijo ljudje, ki pomnijo čas, v katerem se o vsem tem še ni nič vedelo. Kajti izdelovanje vžigalic se je začelo še le okoli leta 1850. Prej so si pomagali s kresilom, kamenom in kresilno gobo. Leta 1832 so izdelali na Dunaju prve vžigalice s kapicami iz klorovokislega apna. Žvepla in lima, ki so se užgale, če jih je kdor drgnil po papirju, ki je bil s steklenimi drobcji potrošen. Potem so iznashi na Angleškem način, kako se dela iz kosti fosfor. Kosti, ki sestojte v glavnem iz fosforove kislega apna in so kmetovalcu že davno znane kot fosforovokislo gnojilo, se razjezo najprej z žvepleno kislimo. Ta raztopina se spravi potem, pomešana z oljem, v velike glinaste retorte in se tam popolnoma razbeli. Iz nje unaja potem fosfor in tega ujamajo v vodi. Ta žoliti fosfor je mehka, prožna zmes, ki se na zraku užge in pri tem izhlapeva belo, omotujočo paro, ki je zelo strupena, kakor fosfor sam. Vkljub temu, da je tako strupen, je bil najpripravnejše sredstvo, za izdelovanje vžigalic, ravno zaradi tega, ker se rad in lahko užge. Da je bilo izdelovanje vžigalic s takim strupenim fosforjem za delavce nevarno in njihovemu zdravju zelo škodljivo, to se razume samo posebi. Izprve se je vse to delalo navadno doma in z roko; počasi pa so se naredile velike tvornice, kjer opravljajo skoraj vse to do delo stroji. Takih tvornic smo v letu 1900 našeli po celem svetu okroglo 660. Čim več pa je bilo teh tvornic, tem bolj se je množila med delavci ona nevarna bolezen, ki je posledica zastrupljenja s fosforom in ki se imenuje učeno »fosforonikroza«. Ta bolezen se kaže v tem, da začno počasi razpadati, vse človeške kosti in koščeni deli telesa; zobje izpadajo, bolnika žiplje in trga po vseh udih takol dolgo, da med najhujšimi bolečinami umre. Zaradi tega so začele vse države poskušati, kako bi se omejila poraba fosforja pri izdelovanju vžigalic in kako bi se izdelovalo brez fosforja. Najprej so prišle iz Švedske vžigalice s kapicami brez žoltega fosforja; zato imenujemo danes take vžigalice »svedske«, če so bile tudi kje druge izdelane. Za izdelovanje takih vžigalic se rabiti namest strupenega žoltega fosforja rdeči fosfor, ki ni strupen in ki se na zraku ne užge sam. Ta fosfor se izdeluje iz žoltega na ta način, da se žolti zagreje v zaprljih posodah tako daleč, da ima 180 °C. A tudi to je še nevarno; da bi se odpravila ta nevarnost, se poskuša, kako bi se vžigalice izdelovalo sploh brez vsakega fosforja. Vžigalice brez fosforja imamo že danes; za te pa moramo imeti

posebno ploskev za užiganje in za to se rabi rdeči fosfor. Kapice teh vžigalnic sestavljajo po večini iz gumija ali lima, klorovokislega kalija, žvepla, dvojno kromovokislega kalija, steklenega praska, rjavega kamena in zbarvalno služi umbra. Ploskev za drgnjenje so iz dekstrina, amorfnega rdečega fosforja in zveplenega antimona. Tudi bomo kmalu imeli vžigalnice, ki se užujejo ob vsaki ploski, dasi je tukaj treba še marsikate zboljšave. Take vžigalnice so seveda zelo »kunstno« sestavljene.

V Bernu je leta 1905. zborovala konferenca za varstvo delavcev in ta se je posvetovala o mednarodni prepovedi porabe fosforja pri izdelovanju vžigalnic. Nemčija, Danska, Francoska, Italija, Luksemburška, Nizozemska in Švica so fosfor že prepovedale. Avstrija ni pristopila k tej zvezzi, ker izvaža mnogo vžigalnic, ki so dosegle v letu 1905. cele 3,5 milijonov Kron in ker konkurenčne dežele Angleška, Švedska, Norveška, Belgija in posebno Japonska nimajo tako prepovedi. Uvedla se je samo stroga kontrola od strani obrtnih nadzornikov in uredil so se raznovrstne varnostne naprave po tvornicah, kjer izdelujejo vžigalnice. Vendar pa se vsaka nevarnost ne da popolnoma odpraviti in število delavcev, ki zbiljo, je še vedno jaka veliko. To vprašanje se že zaradi teda ne sme zanemarjati, ker dela v takih tvornicah danes nad 5000 delavcev. Zato hoče tudi naša vlada prepovedati vžigalnice, ki se izdelujejo s fosforjem. Fabrikanti pa se izgovarjajo vedno, da ne dobijo v Avstriji dovolj prepetlikinega lesa, ki je edin les, s katerim se lahko delajo take vžigalnice. Zato se je obrnila vlada na posamezne deželne urade in gospodarsku društva, naj delajo na to, da se bo to drevo bolj sadilo. Trepetlika (osika, topolka, Aspe, Espe, Zitterpappel, Populus tremula) je zelo hitro rastote listnato drevo po naših gozdih, kjer pa se navadno ne razraste do primerne višine, ampak ostane bolj srednje veliko. Ker ima lahko seme in ker poganja zelo gusto iz korenin, se trepetlika sama zelo naglo zaseje in hitro množi. Zemlje ne rabi dobre, proti mrazu je zelo utrjena in raste tudi zelo hitro, a ne postane nikdar stara. Kmalu ji začne stržen gniti in potem je fabrike popolnoma nerabna. Njen les je, ko je še mlad, zelo mehek in se da lahko vdelati; za kurjavo seveda nima nobene vrednosti, ker les zelo hitro zgori. A ravno zaradi tega je zelo primerna za izdelovanje vžigalnic Rili bi morali imeti, da bi bili primerni za nove stroje, ki jih lupijo in kalajo, v premeru okoli 20 cm in v obsegu okoli 60 (62,8) cm. Ko je trepetlika tako debeila in tako mlada, še navadno nima piravega strženja in je zato še porabna. Danes izdelujejo večino vžigalnic iz smrekovega in jelkinega lesa, ker se staro kapica ne vže tako hitro in se torej lahko čaka, da začne les počasi goreti. Pri novih vžigalicah, kjer pa se kapica s puhom užge, moramo imeti tudi les, ki se hitro užge, kajti sicer nam zgori samo kapica, les pa ostane cel. Večina trepetlikinega lesa, ki se danes poseka in proda, se rabi za izdelovanje papirja. Cena je primeroma taka, kakor za boljši smrekov les. Ravna se trepetlika v gozdu lahko in plača se nam zelo hitro, ker zelo hitro raste in rubi za svoj razvoj komaj polovico toliko časa, ko ga rabi kako drugo drevo, da se toliko razvije, da se potem lahko v kaki fabriki porabi. Ker se bo izdelovanje vžigalnic gotovo še razširilo in se bo za to rabilo vedno več trepetlikinega lesa, še več pa potem, ko bo fosfor prepovedan, opozarjam naše kmetovce, naj se oprimejo tega dobičkonosnega drevesa. Gospodarska-kemična deželna preiskovalna postaja in postaja za varstvo rastlin v Gradcu.

Dr. J. Mayerhofer.

Opozarjam svoje cenjene čitatelje na firmo Hans Konrad, prva fabrika ur in c. k. dvorni lifierant v Bruxu št. 227 na Češkem. Priporočamo fabrikate te firme najtolej. Izvrstno blago! Dokaz temu, da je firma z zlatimi in srebrnimi kolnami ter cesarskim orlom odlikovana. Firma ima, tudi v inozemstvu dobro ime in eksportira na vse krajje sveta. Glavni cenik z nad 3000 podobami se dobi na zahtevo zastonj in franko;

Zanim vi glavni cenik z 3000 podobami zastonj in franko pošilj v vsakomur prva fabrika ur v Bruxu Hans Konrad, c. k. dvorni lifierant v Bruxu št. 1363 (Češko). Ta krasni katalog obsega načinčne slike zadnjih novosti v urah, srebr nem, godbenem, usnem, etenem blagih in domačih predmetov itd. Nikdo ne zamudi, zahtevati ta cenik!

Loterijske številke.

Gradec, dne 25. julija : 49, 61, 45, 59, 43.
Trst, dne 18. julija : 34, 22, 7, 82, 36.

Listnica uredništva in upravnosti.

Štev. 13789 (Rudolf Kascha, Hrastnik) : Plačano do 1. 3. 1908. — A. Mejovšek, Milwaukee : Jubilejske znamke nosijo nove slike avstrijskih cesarjev. — A. Borovnik v Kozjaku : Plačano do 1. 2. 1910. — Tinje : Le poročajtel Pozdrav!

Viničar
528
se išče, z dovolj delavskimi močmi za obdelovanje 3 johcevinograde, veši v cepljaju in rigolanju. Vpraša se pri g. Georg Frögl, obiskrnik v Framu.

Učenec

iz dobre hiše z zadostajočo šolsko izobrazbo se sprejme v pekarji gosp. Johann Turtschitsch v Gratweinu pri Gradcu. 541

2 učenca

iz bolše hiše z dobrim spričevalom se takoj sprejme v trgovini z manufakto, Špercerjo in deželom pridelki g. Anton P. Krautendorfer v Slov. Bistrici. 510

Pridni 514

pečarski pomočnik

se kot „Zurichter“ pri dobri plači takoj sprejme pri g. Georg Kaiba, pečarski mojster v Zg. Pulaskavi.

Močni

pekovski učenec

se takoj sprejme. Plača ali oblačilo po sporazumljenu, pri g. Jakob Florianz, Hitzendorf pri Gradcu. 543

Jabolčno vino, 525

skoraj novi parat za mlejenje sadja na kamenitih valjkah (Mayfahrt) marka „Greif“ in 1 supa, 23 m dolga 13 m široka se prodaja pri g. Karl Wessely, Ptuj, Kaniža 8b.

Častna izjava!

Jaz **Johan Vissenjak** obžalujem, da sem gospoda **Ignaca Leskoschegg** v Bresovcu v Halozah, pri katerem sem bil kot nastek uslužben, dne 28. maja v njegovi krčmi na časti žalil. Prosim ga za odpuščanje in se mu zahvaljujem, da je kazensko tožbo proti meni umaknil.

542 **Johan Vissenjak.**

Novi žepni daljnogled s kompasom in zrcalom



se zapre, vidi se zelo dober, tudi povečevalno steklo in zrcalo ter zrcalo za oko. Lahko za nositi v žepu. Komad samo K 1-50, 3 komadi K 4-—.

Ako ne dopare denar nazaj.

Posle po povzetju ali naprej plačiu.

C. in kr. dvorni lifierant Hanns Konrad
razposiljevalna hiša Brux st. 1365 (Češko)

Zastonj in franko dobi vsakodan na zahtevo moj glavni cenik z nad 3000 podobami.

Učenec

z dobro šolsko izobrazbo se sprejme v trgovini z mešanim blagom. Ravno tako **dekle** za dobrogo gostilno takoj pri F. Schosteritsch Št. Vid pri Ptunu.

Vodne turbine in dele žage

nakupil bi

Franz Cleinschich, Tivmberg na Koroškem.

E. Blaschitz v Ptiju

(ob živinskem sejmišču)

naznanja slavnemu občinstvu, da bode 4. avgusta t. l. na novo

gostilno

otvoril. Priporoča došlim posestnikom to svoje gostilno, v kateri bodo točil dobro marčno pivo in izvrstna završka vina (g. Michelitsch). Skrbel bodo tudi za vedno dobro gorko in mrzlo kuhanjo. Istočako je pri gostilni dosti velikih hlevov za živino.

Na mnogobrojni obisk vabi

E. Blaschitz
520
gostilna ob živ. sejmišču.

Tovarna za poljedelske stroje

C. Prosch-a v Celovcu

priporoča izboljšane vitale (Göpel) mlatilnice

z najnovejšimi tečaji (lagerji), lahko tekoče. Dalje stroje za rezanicu delati, trijerje in mline za šrot.

Kupcu se postavi vsak stroj na njegovo železniško postajo voznine prostro. Prodaja se tudi na obroke, ceniki se posiljajo poštne prostro in zastonj.

Lastna zalogu v Mariboru v Vikinghof ulici.

Trgovina

z mešanim blagom

dobro idoča, združena s trgovina z lesom,

v lesno-industrijskem kraju s podnje Štajerske se zaradi bolezni s 1. prosincem 1909 z zalogo blaga ali brez nje proda. Vpraša se pod šifro „Holzindustrie 1909“, na upravnštvo „Štajerske“.

Dobro idoča kovačnica

z dvema ogniči in k nje pripravnimi stroji na vodno moč (mit Wasserbetrieb), tuk deželne ceste, 1½ ure od kolodvora Bleiburg, se odda na 6 let ali še dalje v najem (Pacht). Več se izve pri kovačkemu mojstru Gašper Kuschnik, trg Grebinje (Griffen) Koroško.

515

Moja svetovno znana garnitura za briti št. 8730



v lepo politiranem lesenu kostnu 20 cm. dolga, 16 cm. široka, se zapre, zrato za briti se premika.
1. Britve I-a Solinger srebrno jeklo, fino voto bruseno, za vsako brado primerna in gotova za rabo.
2. Dobro jermen za brusiti.
3. 1 doza mase za brusiti.
4. 1 doza antiseptičnega mila za briti.
5. 1 zanklani piskerč za briti.
6. 1 čepič z zanklanimi držalom in koščkom kompletno Prima-kvaliteta samo 5 kron samo.

Ista garnitura, ali britev v varnostno pripravo za nevajeno (ranjenje izključeno) z navodilom K 5-60. Najboljše mazine za rezanje las 1-a kaval. K 5-80. Il-a kaval. z odprtim pleskom K 4-80.

Garancija: Izmenjava dovoljena ali denar nazaj.

Pošte po povzetju ali naprej-plačilu
c. in kr. dvorni liferant **HANNS KONRAD**
razpoložljevalna hisa Brüx št. 1367 (Česko). 515

Zastonj in franko pošljem po zahtvi glavnem cenik z nad 3000 podobami.



Išče se

skovje zmožnega, solidnega najemnika za mali gospodski

umetni mlin

z 2 valjekoma, 1 franc. mlinški kamen, mašina za srušenje in vse drugo. Turbine 12 H. P., menjajoča vodna moč, električna razvjetljava. Prodaja moke v mlinu; stanovanje. Letna najemnina po sporazumljenu. Najemnik mora znati obe jezika. Najemlje se lahko takoj. Ponudbe na naslov

Freiherr v. Cnobloch

Gutsverwaltung in Sannegg bei Frassau Unter-Steiermark'. 529

Red Star Line Antwerpen



v Ameriko.

Prve vrste parobrodi. — Naravnost brez prekladanja v New-York in v Filadelphijo. — Dobra hrana. — Izborna oprava na ladji. — Nizke vožne cene

pojasnila daje Red Star Line, 20, Wiedener Gürtel na Dunaji ali

Franc Dolenc, konc. agent v Ljubljani, Kolodvorske ulice štev. 41.



Prodaja sadja!

Na državno-grofovski pl. Herberstein-ovi domeni v Ptiju in Wurmbergu proda se večje množine sadja (večidel jaboljka) od sadovnika. Pojasnila daje oskrbištvo domene v Ptiju.

524



Zahitevajte s čez 1000 slik
cenik brezplačno.

Garancija več let.
Za neprimerno denar nazaj!

Prava srebrna remontoar	K 6-50
" nikel remontoar	" 9-
" železniška Roskopf	" 5-
" patent precisijska Roskopf	" 6-50
Srebrne verižice	" 2-
Stenske ure	" 2-
Budilnice	" 2-40
Ure na pendelj (Schlagwerk)	" 7-
14 kar. zlati prstani	" 4-

Zahitevajte cenik zastonj!

A. KIFFMANN

fabička zalogu ur, zlatega in srebrnega blaga 512

MARIBOR P. I.

Vzdržanje zdravega želodca

temelji v glavnem v vzdržanju pospeševanja, in urejanju prehvaljenja ter odstranjuju nepristojnega zamenjana (Stuhlerstopfung). Dobro, in zdravilnih zelenjav pripravljeno, apeti in prehvaljenju, pospešujejo sredstvo, ki odstrani zrane posledice reznernosti, usnačenje dijet, prehlajenje, zamrašenje, sesava prebilne kisline n. p. "Sodbreneca", napenjanje itd. in krne bolečine odstrani in zmanjša dr. Rosa-taisam za želodec iz apteka B. Fragner v Pragi.

Svarilo! Vsi deli zavitka nosijo postavno depozirano varstveno marko.

Glavni depot: Apoteka B. FRAGNER, c. kr. dvorni liferant

zum schwarzen Adler PRAGA, Kleinseite 203 kot Nerudovce.

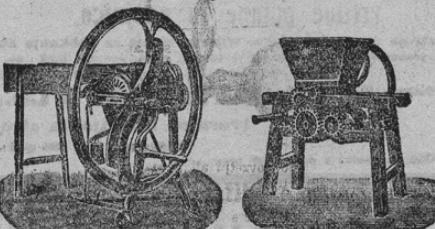
Postna posiljalne vrak dan.

1 cela steklenica z K 1/2 stekl. I.K. Po počuti proti naprej posiljavaj K 1-50 se ita malo steklenico, K 2-80 pa 1 veliko steklenico, K 4-70 2 veliki, K 8-4 velike, K 22-14 velikih steklenic franko vseh stacionov Avstro-Ogrske pošte. Depoti v apotekah avstrijskih.

Prilična prodaja!
Prodam svoj umetni mlin, zvezan z žago za dle in kovačnico, zelo krepka vodna moč na reki Laibach (Lavantfluss), 15 minut od železnice. Nadalje drugo posestvo na istem potoku, kjer je dobiti istotako krepka vodna moč. Nadalje gospodarsko posestvo, 3 minute od železnice, 50 oralov zemlje z stavbiščem za kolodvorsko restavracijo. Vse z fundus instructus, tudi vsako posestvo samo. Vpraša se pod »Gute Existenz«, poste restante, Lavamünd, Koroško. 452

Fabrika kmetskih in vinogradniških mašin

Jos. Dangl's nasled. v Gleisdorfu
(Štajersko)



pirpoča najnovije vitale mlatilne stroje, stroje za rezanje krme, šrot-mline, za rezanje repe, rebler za koruzo, sesalnice za gnojnice, trijerje, stroje za mah, grablje za mrvo, ročne grablje (Handslepp- und Pferdeheurechen) za mrvo obračati, stroj za košnjo trave in žitja, najnovješe gleisdorfske sadne mline v kamenitih valčkih zacinane, hidravlične prese, prese za sadje in vino. (Orig. Oberdruck Differenzial Hebelpresswerke) patent „Duchscher“, dajo največ tekočine, se dobijo le pri meni. Angleške nože (Gusstahl), rezervne dele, prodaja mašin na čas in garancijo. — Cenik zastonj in franko. 433

Pozor, gospodje in mladeniči!

V svoji lekarinski praksi, ki jo izvršujem že več nego 30 let, se mi je posrečilo iznajti najboljše sredstvo za rast brk, brade in proti izpadanju brk in las in to je KAPILOR št. 1. On deluje, da lasje in brke postanejo gosti in dolgi, odstranjuje praljaj in vsake druge kožne bolezni glave. Naroci si vsake družine. Imam mnogo priznalc in zahvalnic. Stane franko na vsako poslo 1 lonček 3 K 60 h, 2 lončka 5 K.

Naročajte samo pri meni pod naslovom

Peter Jurišić 572
lekarnar v Pakracu štev. 200 v Slaveniji.



Zahitevajte s čez 1000 slik
cenik brezplačno.

Trgovina z mešanim blagom

zvezana z dobro idočo

gostilno

v enem največjih farnih in romarskih krajov apoduje Štajerske v okraju Rogatec se da v najem s začetkom septembra 1908 in to pod zelo ugodnimi pogoji. Poizve se pri gospodu Hans Straschill, Breg pri Ptaju. 512

Same pravje je le

Thierry-balzam

z zeleno nuno ko znamko. Najmanj se poslije 12/2 ali 6/1 ali patent potna družinska steklenica K 5-. Zaboj zastonj.

Thierry centifolij-mazilo

Najmanj se poslije 2 doze K 3-60. Zaboj zastonj. Povsodi priznana kot najboljša domača sredstva proti bolečinam, pečenju v želodcu, kašlu, hriposti, vnetju, ranami itd. — Naslov za naročilo: in denar:

4. Thierry, apoteka k angelj-varuhu v Pregradi pri Rogatcu. Zalege v največjih apotekah. 237

Vozičke za otroke
(Kinder-Sitz- und Liegewagen), v katerih lahko otrok sedi, pa tudi take za ležati, imata vedno v zalogi in priporočata po 12, 16, 20, 24, 30, 35, 40-50 K.
Cene so nizke, vozički so lično in močno izdelani. Pismenim naročilom se hitro, pošteno in točno ustreže.

Brata Slawitsch, trgovca v Ptaju.

Novo zidana, dobro idoča

kovačnica

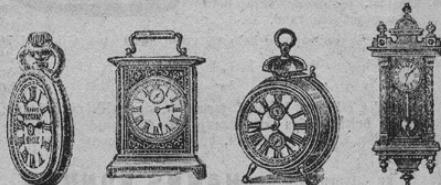
z vsem drugim ter separatno stojecem novo zidano stanovanlo hišo z lepim sadosnikom, nekaj zemljišč ter gozd za sekati, se zaradi bolezni in starosti posestnika proda. Veliko zaslužna, ker daleč naokrog ni konkurenca. Vpraša se pri lastniku g. Peter Fister, kovaški mojster, Leibsdorf p. Grafenstein na Koroškem.

Doseženo je

da pride vsakde za malo denarja do dobre idoče ure, ako jo kupi pri meni.

Zahitevajte

zato pred nakupom moj bogat ilustrirani glavni cenik s 3000 podobami, katerega vam pošljemo takoj zastonj in poštine prost.



Nikel-ura K 3-50

Roskopf-ura K 4-

Sivicarska ura 5-

Srebrna remontoar

K 8-40

Srebrna Roskopf

K 11-



Ura za statii z budilnicu K 7-20

z Slagwerkom in budilnicu K 9-20

zgrodbo (2 komata)

da K 12-20.)

po noči K 4-20.

Največja izbera v mojem glavnem ceniku.

Direktne razpoložljivosti vsakemu zasebnemu kupcu.

Za vsako uro 3 leta pismene garancije.

Ni rizika. Izmenjava dovoljena ali denar nazaj.

Prva fabrika ur v Brux

HANNS KONRAD, e. in kr. dvorni liferant Brüx 1363 (Česko). 531

V ptujskem mestnem soparnem kopališču

se dobijo odsihmal kopele s hlaponom po sledenih znižanih cenah. Vsak navaden dan ob 1 uri popoldan in vsako nedeljo in vsak praznik ob 1/2 uri predpopoldan za 60 vin. (30 krajcarjev.)

Vodstvo ptujskega mestnega kopališča (Pettauer Badeanstalt).

Jos. Kasimir

trgovina z mešanim blagom
nasproti W. Sirk's Hs. in filialka nasproti minoritske cerkve

= v PTUJU =

priporoča svojo bogato zalogu v špecerijskem, materialnem, barvнем, galerijskem, kratkem in reznem blagu. **80% jeshovo kislino,** laško, bučno in namizno olje, vse vrste moke, riža, kave, čaja.

Novost!!

Seme za rdečo deteljo,

endivije in brazilska salato, Lukulus ter krmno apno za svinje, žganje v steklenicah ter vse drugo pri najboljši in najcenejši postrežbi.

Pozor! Čitaj! Pozor!

Pakraške želodčne kapljice.



Staro slovito, izvrstno deluječe sredstvo pri bolezni v želodcu in črevih, — osobito se priporočajo — pri zaprtju in nerednem odvajanju — pehanju, — kongestiji — pomanjkanju teka, krčih itd. Nedoseženo sredstvo za vzdržanje dobrega prebavanja.

Delovanje izvrstno, vspeh signren. Cena je za 12 steklenic (1 dvanaštorica) 5 K franko na vsako pošto po povzetju ali če se pošlje denar naprej. Manj kot 12 steklenic se ne pošilja. Prosimo, da se naroča naravnost od:

P. Jurišiča,

578

lekarnarja v Pakracu št. 200 (Slavonija).

Se samo plača!

8 dni na pokus posljem mojo pravo, fino zaniklano prima-solinger mašino za rezanje las glasom doloboj mojega glavnega kataloga brez rizike za naročitelja, da vsakogar prepričam o nedosežnosti solidnosti in stabilnosti iste. Moja mašina za rezanje las št. 9150 je narejena iz La Solinger-jekla, najnejšje zaniklana, ima 36 zobov, 2 rezalna (Aufschleißkamm) za 3 vrste rezanja za dolgoč las 3, 7 in 10 mm., z dvojno šravbo, varnostno prípravo in rezervnim peresom v finem kartonu z navodili da zamore vsakdo, tudi nevajeni, takoj lase strici. Kompletno K 4-80. Ta mašina se plača sama, posebno v družinah z otroci, ker so troški že v četrt letu poplani. Mašina za rezanje brade samo La kvaliteta zaniklana 1 mm. rez K 5—. Skarje za konje in pse, velepotebno za posestnike konj in psov K 5-50.

Prava Solinger-britev.

Za vsako mojo britev prevzemam polno garancijo, ker so vse iz najboljšega angleškega jekla kovane, z roko brušene, oštire do skrajnosti in gotove za rabo.

Štev. 8701. črno polirano držalo $\frac{1}{4}$ volto brus. v etuiju K 1-70
" 8702. " " $\frac{1}{2}$ " " " 2-20
" 8706. " " $\frac{5}{4}$ " " " 2-80
" 8707. " " $\frac{1}{1}$ " " " 3-50

Največja izbera v britvah, jermenih, kamenjih za brušenje, piskereih za briti, mašin za rezanje las itd. zajedno v mojem glavnem ceniku z 3000 podobami, ki se razpoloži po zahtevi zastonji in franko.

C. in kr. dvorni literant **HANNS KONRAD**
razpoložilna hiša Brux štev. 1366 (Česko). 534

 Varstvena marka „Anker“ Liniment Caspici comp. nadomestilo za anker-pain-expeller je znano kot odpeljaljajoče, izvrstno in boljše odstranjajoče sredstvo pri prehlajenju itd. Dobi se v vseh apotekah po 80, 1-40 in K 2—. Pri nakupu tege priljubljjenega domačega sredstva naj se pazi na originalne steklenice v skaličah z našo varnostno zaščito „Anker“, potem se dobi pristno to sredstvo. Dr. Richter -jeva apoteka „zlati lev“ v Pragi, Elisabetstr. št. 5 nov. Razpoložila se vsak dan.

Meščanska parna žaga.

Na novem lentrnem trgu (Lendplatz) v Ptiju zraven klainice in plinarske hiše postavljena je nova parna žaga vsakemu v porabo.

Vsakemu se les hlodi, itd. po zahtevi takoj razžaga. Vsakdo pa sme tudi sam oblati, vrtati in spahati i. t. d.

Potnikom v Ameriko



priporoča
generalna agentura
AMERIKANSKE

in White Star-Linije

najhitrejšo vožnjo prek **Basel - Paris - Cherbourg - New-York**, 2 odhoda v tednu, hrana že v Baselu prosta, z velikanskimi in varnimi parniki teh linij, prevoz od **Cherbourg - New-York** v resnici $5\frac{1}{2}$ do 6 dni. Vsa potrebna in natančna pojasnila daje radovljeno in zastonj:

Generalna Agentura

Im Obersteg & Co. 28 Aeschengraben Basel (Švica.) 232

Dobre harmonike K 4-80

50.000 komadov prodanih.

Brez colinskih izdatkov!

Garancija.

Izmjenjava dovoljena ali denar nazaj.

	Štev. 300 $\frac{1}{4}$, 10 fastnov, 2 registra	K 4-80
	28 glasov, velikost 24×12 cm.	
	Štev. 657 $\frac{1}{4}$, 10 fastnov, 1 regis	K 5-20
	28 glas., velikost 30×15 cm.	
	Štev. 656 $\frac{1}{4}$, 10 fast, 2 registra	K 5-40
	28 glas., velikost 30×15 cm.	
	Štev. 305 $\frac{1}{4}$, 10 fast, 2 registra	K 6-20
	50 glas., velikost 24×12 cm.	
	Štev. 663 $\frac{1}{4}$, 10 fast, 2 registra	K 8-
	50 glas., velikost 31×15 cm.	
	Štev. 306 $\frac{1}{4}$, 10 fastnov, 2 registra	K 8-50
	31 $\times 15\frac{1}{2}$ cm.	
	tev. 307 $\frac{1}{4}$, 10 fastnov, 3 registra, 70 glasov, velikost	K 9-50
	31 $\times 15\frac{1}{2}$ cm.	

Šola za samouk za vsako harmonike zastonj.

Pošlije po povzetju c. in kr. dvorni literant

Hanns Konrad razpoložljivalna hiša **Brux** stevilo 1364 (Česko.)
godbenih predmetov
Glavni katalog z nad 3000 podobami na zahtevo vsakomur 532 zastonj in franko.

Okrajni zastop ptujski

otvoril je

poleg mestne klainice v Ptiju hlev za bolano živino.

S tem zamorejo posestniki svoji oboleli živini z malimi troški živinozdravniško pomoč priskrbeti. Kdor ima tedaj bolano živino, naj jo takoj prižene v mesto. V hlevu bode potem preiskana in se ji bode po možnosti pomagalo. Ne zanemarjajte živinske bolezni!

Priporoča se obilno rabo tega **hleva za bolano živino**.

519

Priznano najboljše

sejalnice vnovič zboljšana sestava „Agrikola“,
jeklene pluge, brane, valjarje,

kosilnice za travo, detelje in žita,
obračalnike, stroje za grabljenje sena in
žita, stiskalnice za grezdje in sadje,

hidravlične stiskalnice,
stroje za mečkanje in robkanje grezja,
mline za sadje, škropilnice za trte in druge
rastline, stroje za sušenje sadja in sočiva,

vrtilne pumpe za gnojnico,

stroje za značenje žita, trijerje, stroje za rezanje s patentovanimi tečaji, prizensimi in kolebarske mazanje, da jih je mogoč goniti povsem lahko, stroje za parjenje krm, podci za štedilne kotile in vse druge kmetijske stroje izdeluje in razpoloži v najsevernejših, editevnačih zastavah

Ustanov. 1872. **PH. MAYFARTH & Co., DUNAJ 24** Taberstrasse št. 71. 1000 delovem.

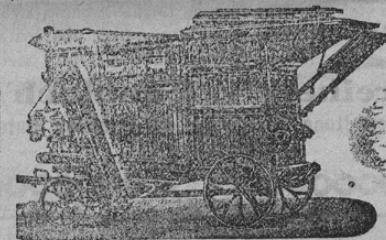
tvernica knetijskih strojev, livanje in parne fužine.

Oštovana z nad 600 zastavami, učinkovimi kolajnami i. t. d.

Zastopniki in prodajalci so izbrani.

mlatilnice

z patentovanimi tečaji, prizensimi in kolebarske mazanje (Rollen-Ringschmierlager, redne na včet na motorne,



vitlje za vprežno živino,

stroje za značenje žita, trijerje, stroje za rezanje s patentovanimi tečaji, prizensimi in kolebarske mazanje, da jih je mogoč goniti povsem lahko, stroje za parjenje krm, podci za štedilne kotile in vse druge kmetijske stroje izdeluje in razpoloži v najsevernejših, editevnačih zastavah

Ustanov. 1872. **PH. MAYFARTH & Co., DUNAJ 24** Taberstrasse št. 71. 1000 delovem.

tvernica knetijskih strojev, livanje in parne fužine.

Oštovana z nad 600 zastavami, učinkovimi kolajnami i. t. d.

Zastopniki in prodajalci so izbrani.

Hranilnica (Sparkassa) vlad. državnega mesta Ptuj

Vstanovljena
leta

1862.

Čekovnemu računu št. 808051
pri c. kr. poštno-hranilničnem
uradu.

Mestni de-
narni zavod.

priporoča se glede vsa-
kega med hranilnične zadeve spada-
jočega posredovanja, istotako tudi za posredo-
vanje vsakorčnega posla z avst. ogersk. banko.

Strankam se med uradnimi urami radoveljno in brezplačno
vsaka zadeva pojasni in po vsem vstreže.

Giro konto pri
podružnici avst.
ogersk. banke
v Gradcu.

Uradne ure
za poslovanje s
strankami ob de-
lavnikih od
8-12 ure.

Občenje z
avst. ogerske
banko.

Ravnateljstvo.